

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐԻԻ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱԹՈՌՈՅՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Ա. ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐԻԱՆ ԱՆՔԵԼԱԿԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱԹՈՌՈՅՆ ՑԱՆԱԿՆ

Հոկտեմբեր 19-ին, կեսօրե վերջ ժամը 4-ին Միաբանական Ընդհ. Ժողովը ի նիստ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի Դահլիճը, նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Տ. Կիրեղ Մ. Վրդ. Իսայիէանի, կազմելու համար Պատրիարքական ընտրելիներու հնգանուն ցանկը: Ներկայ էին Ժողովի կանչուած 24 անդամները ամբողջութեամբ:

Օրակարգի գործադրութեան անցնելէ առաջ, կարգացուեցան անոր հետ առնչութիւն ունեցող երկու պաշտօնագիրներ, անոնցմէ մէկն էր Պատրիարքական Տեղապահ Գերապասի Հօր 17 Հոկտ. բուսկիր գիրը որով կը ծանուցանէր Տրուսաղէի վսեմ Կառավարչին թէ ամսոյս 19 եւ 20-ին Միաբ. Ընդհ. Ժողովը պիտի զբաղէր պատրիարքական ընտրութեան գործով: Ահա այդ գրուքիւնը:

3136/23

Երուսաղէմ 17 Հոկտ. 1944

Նորին Վսեմութեան

Նահանգային Կառավարչին Երուսաղէմ
Երուսաղէմ

Զեռդ Վսեմութիւն,

Մեր Հանգուցեալ Պատրիարքի, Նորին Ամին. Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպս. Նահանգի աւանդական սուգի օրերը վերջացած ըլլալով, Մենք, Տեղապահ Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան, կը հաղորդենք Ձեր Վսեմութեան թէ՛ համաձայն մեր ներքին օրէնքներուն եւ Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան Կանոնագրին, որոնք ենք Միաբանական Ընդհ. Ժողովը գումարել, ընտրելու համար յաջորդ ռդկացեալ Ս. Պատրիարքի, յաջորդական երկու նիստերով:

Առաջին նիստը տեղի պիտի ունենայ 19 Հոկտ. 1944 կէսօրե վերջ, ժամը 4-ին, զբաղելու համար ճոր պատրիարք ընտրութեան գործով եւ զաղտնի Բաւարկութեամբ կազմելու հինգ թեկնածուներու ցանկը, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան մէջէն:

Երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յաջորդ օրը, ըն-

տրելու համար Առաքեալական Աթոռայ Պատրիարքի, այդ հինգ թեկնածուներու մէջէն:

Նորոքեք Պատրիարքի անունը, կենսագրութիւնը, Միաբանական Ընդհ. Ժողովայ մանրամասն Տեղեկագրին հետ միասին, անմիջապէս պիտի ներկայացուի Ձեր Վսեմութեան որ եմքարկէ գայն Նորին Շնորհապաղ Վեհափառութեան, ի հաստատութիւն:

Հաղորդելով զայս Ձերդ Վսեմութեան կը խնդրենք Ձեր ուսգրութիւնն աւ աղօթքը, որպէսզի այս հանգիստաւոր առիթով մեր խորհրդածութիւններն աւ առաւմենք առաջնորդուին իմաստութեամբ եւ եղանակեղութեամբ:

Ընդհ. Ժողովայ գումարման այս առիթէն օգտուելով, Ուխտեալ բարե անգամներուն հետ, կ'աղօթենք Նորին Վեհափառութեան մեր շատ սիրեցեալ Թագաւորին համար, որ Ամենակարգող Աստուած շնորհէ Նորին Վեհափառութեան երկար կեանք եւ երջանիկ իշխանութիւն, խաղաղութեան եւ բարգաւաճման մէջ կառավարելու համար իր փառաւոր եւ յաղթական կայսրութիւնը, որպէսզի անոր մէջ եղող ամէն շուն կարենայ վայելել աւախութիւն եւ զոհունակութիւն:

Ցայտեղով մեր խորին յարգանքներ Ձեր Վսեմութեան

Մնամք

անձնուիրաբար եւ հաւատարմօրէն

Տեղապահ

Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան

Ապա կարգացուեցաւ վերոյիշեալ Պաշտօնագրին ի Պատասխան Նորին Վսեմ. Երուսաղէմի Կառավարչին նամակը, որուն բարգաւաճութիւնն է հետեւեալը:

Պ Ա Ղ Ե Ս Տ Ի Ն Ի Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՅՈ. 1/277

ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՁԱՏՈՒՆ

19 Հոկտեմբեր 1944

Նորին Գերապաւորին

Տեղապահ Երուսաղէմի Հայոց

Պատրիարքութեան

Զեռդ Գերապաւորին

Պատիւ ունիմ շնորհակալ ըլլալու Ձերդ Գերապաւորութեան թիւ 3136 եւ 17 Հոկտ. 1944 բուսկիր այն նամակին համար, որով բարի եղած էիք տեղեկացնել ինձի թէ Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան Ընդհ. Ժողովը պիտի գումարուի 19 Հոկտ. 1944-ին, ընտրելու համար

աջորդ Հանգուցեալ Պատերազմի Ամեն. Տ. Մետոյ Արհ. եպիսկոպոս Նաանեանի:

Կը վստահացնեն Ձերդ Դերապատուութիւնը թէ իմ մտածումներս այնքան շեղի հեն ընդ. ժողովոյ խորհրդածութեանց ընթացքին, եւ կ'աղօթեմ որ Տէր առաքնորէ Ձեզ ի յաջողութիւն արժանաւոր յաշտոյի մը ընտրութեան մէջ, երեսօղէմ Հայոց Պատերազմութեան բարձր եւ դարաւոր պատեանին համար:

Պատիւ ունիմ մնալու

Ձերդ Դերապատուութեան խոնարհ ծառան

ԻՌՊԷՐԹ ԻԽԹԸԼՆ

Նամանգային Կառավարիչ

Կարգադրուեցաւ նաեւ Մեքոյ Յակոբեան Միաբանական Ուխտի Կանոնագրին բարեփոխեալ եւ Կառավարութեան վաւերացուած հետեւեալ յօդուածները, ի մասին պատրիարքական ընտրութեան:

20. — Երբ երուսաղէմի պատրիարք վախճանի, Միաբանութիւնը իր մէջէն Տեղապահ մը կ'ընտրէ եւ Հոգաւոր Կառավարութիւնը կը հաստատէ զայն:

21. — Պատրիարքի վախճանուիմէն քսուսուն օր յետոյ Տեղապահը յետիւն կը հրապարակէ իր խաբանական Ընդհ. Ժողովը, որ գաղտնի խտարկութեանք պատրիարքական ընտրելու հնգանուն ցանկ մը կը պատրաստէ:

22. — Սուրբ երուսաղէմի Պատրիարք ընտրելիք մտնող զոմէ 35 տարին լրացած եւ Միաբանութեան եպիսկոպոսներէն կամ վարդապետներէն պէ՛հ ի ըլլայ. միանգամայն Միաբանութեան հաստատած մէկը պէ՛հ չի ըլլայ, Միաբանութեան գաղտնած չի եւ համարուիր այն անձերը, որոնք երուսաղէմի Պատրիարքին հաստատութեանք ազգային պաշտօններ կը վարեն:

23. — Յաջորդ օրը Տեղապահը երկուրոր հետի մը կը հրապարակէ Միաբանական Ընդհ. Ժողովը, որ այդ ցանկին մէջէն կ'ընտրէ, ուսման եւ քաղկի վարուց նկատմանք տակնէն աւելի արժանաւորութիւն ունեցող անձը կ'ընտրէ զաղտնի խտարկութեանք եւ խտից քաղաքական առաւելութեանք: Ընտրելուց այս ցուցակին դուրս անձի վրայ խտարկութիւն չի կրնար ըլլալ:

Ընտրութեան արդիւնքը կը հաղորդուի Սուրբ Էջիմածին Աւետիսեան Հայոց Կաթողիկոսին, եւ ապա՝ Հոգաւոր Կառավարութեան միջոցաւ կը ներկայացուի Լոնտոն՝ Թագաւոր-Կայսեր հաստատութեան:

Կանոնագրի ընթերցումէն վերջ ձեռնարկուեցաւ հնգանուն ցանկի պատրաստութեան եւ տուաւ հետեւեալ արդիւնքը:

Գեր. Տ. Կիւրեղ Ծ. Վրդ. Իսայէեան 13 փութ
» Տ. Գեորգ Վրդ. Ճանապետ 22 »
» Տ. Սուրեն Վրդ. Քեմիսեան 22 »
» Տ. Ներսէս Վրդ. Թորոսեան 12 »
» Տ. Տրդատ Վրդ. Պերպերեան 12 »

որոնք կալվեցին պատրիարքական ընտրելու հնգանուն ցանկը:

Յաջորդ օրը, առտուան ժամը 11-ին կրկին գումարուեցաւ Միաբ. Ընդհ. Ժողովը՝ ընտրելու համար հնգանուն ցանկէն Ս. Աթուռոյ Գահակալը:

Բ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ

20 Հոկտեմբեր առտուան ժամը 11-ին կրկին գումարուեցաւ Միաբ. Ընդհ. Ժողովը՝ ընտրելու համար հնգանուն ցանկին վրայէն Ս. Աթուռոյ գահակալը:

Նախքան ընտրական գործողութեանց սկսիլը, Տեղապահ Զօր հրաւերով ամբողջ Միաբանութիւնը յոսկայա մէկ վայրեան լուսին պահէ ի յարգանս յիշատակին Հուստոյի նախորդ Պատրիարքին, որուն հովանոյն յաղթանակաւ հանգիստի համար Պատրիարքական Տեղապահը «հողուց» մը արտասանեց: Ապա ձեռնարկուեցաւ տեղական գործողութեանց: Կատարուեցաւ գաղտնի խտարկութիւնը ժողովին ներկայ եղող 24 ընտրողներու կողմէն, եւ խտնաւորութեանք ձայն առաւելութեամբ Գեր. Տ. Կիւրեղ Ծ. Վրդ. Իսայէեան ընտրուեցաւ (*) ՊԱՏՐԻԱՐԿ ԵՐՈՒՍԱԼԱՅԻՄԻ ՍԻՐԻՅ ԹԵՄԻՍԵԱՆ ՍԻՄԵՆ ԼԱԿՆԻ ԱԹԻՆՈՅԻ:

Գեր. Տ. Կիւրեղ Ծ. Վրդ. Իսայէեան 14 փութ
Գեր. Տ. Գեորգ Վրդ. Ճանապետ 9 »
Ճերմակ 1 »

Ապա Ասեմապետ Հայր յայտնեց Նորընտիր Պատրիարքին ամբողջ Միաբանութեան շնորհաւորութիւնները եւ բարւոյ գործունեութեան բարեմաղորութիւնները ըստ, որոնց պատասխանեց Նորընտիր Պատրիարքը հետեւեալ ուղերձով:

«Շնորհակալ եմ, Ասեմապետ Հայր, ձեր խօսքերուն համար: Այս կարգի սրբազումար Ժողովներու մէջ Աստուծոյ ծայնն է

որ կը լսուի, եւ մենք կը հպատակինք անոր: Ես խոնարհ ծառան այս Տան, կը զգամ ծանրութիւնը իմ ուսերուս՝ վրայ դրուած լուծին: Եթէ իմ նախորդ մեծանուն պատրիարքները զգացին այդ ծանրութիւնը, որքան առաւել եւ: Եւ զիտեմ թէ ինչ որ ինծի տուիք, փառք եւ պատիւ չէ, այլ շղթայ մը իմ պարանոցին համար:

«Հրեշտակակրօն Հայրապետ մը այս Աթոռին, երկաթէ շղթայ մը անցուց իր վիզին, պարտք տալու համար: Դուք այսօր, սիրելի եւ հոգեշնորհ եղբայրներ, նման շղթայ մը անցուցիք իմ պարանոցին, որպէս զի ես ալ իմ պարտքը տամ այս Աթոռին:

«Ասկէ առաջ, տակաւին մինչեւ երէկ, երբ իմ անուանա շուրջ խօսքեր կ'ըլլային, ես կը տազնապէի հոգիով. այս ընտրութեամբ ինծի համար կ'աւարտի այդ տազնապէ. Այս վայրկեանէն ես ինքզինքս արժանաւոր Գահակալ կրնամ զգալ որովհետեւ այլեւս ինծի հետ ունիմ Ձեր բոլորիդ արժանիքը. ես կրնամ զանոնք իմս նկատել եւ իրապէս ալ հպարտ զգալ:

«Այս կարգի հանդիսաւոր առիթներով շատ բաներ կ'ըսուին, բայց իմ խօսքերս պարզ եւ անկեղծ կ'ուզեմ ընել սիրելիներս. ես պիտի քանամ դուռ մը ըլլալ Ձեր անցքին վրայ, առաջնորդելու համար Ձեր արժանիքները դէպի իրենց փառքն ու պատկը. ես ձեզի՝ դուրպան պիտի ըլլամ եւ Դուք ինծի հետ միասին դուրպան Աստուծոյ եւ Ազգին՝ ծառայութեան Սեղանին վրայ:

«Այսօր միլիոնաւորներ այդ զոհաբերութիւնը կ'ընեն իրենց Հայրենիքին. ինչո՞ւ մենք չընենք նոյնը մեր այս նուիրական Տանը եւ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցիին:

«Ես, այս հանդիսաւոր պահուն՝ կոչ կ'ընեմ Ձեզի՝ բոլորիդ, որ ուխտէք դուրպան ըլլալ ինծի հետ Եկեղեցիին եւ Ազգին: Ուրախ ենք որ մեր Եկեղեցին, Հայրենիքին հետ միասին, իր վերազարթնումի ճիգին մէջն է. բայց ինչ որ կը կատարուի հոն եւ այլուր, մեր բոլորիս օժանդակութեանը կը կարօտի: Էջմիածինը իր նախկին շքեղութիւնը պէտք է հագնի, մեր պարտակաւորութիւնն է զգալ այդ պահանջը, եւ ըլլալ անոր հետ: Այսօր, այո, ճիշդ ատենն է որ Դուք անգամ մը եւս ուխտէք՝ բերել Ձեր ուժերը Մայր Աթոռին, եւ ինչու չէ, նաեւ համայն մարդկութեան: Այս կերպով միայն

կը սիրեմ ըմբռնել Ձեր կեանքը այս Աթոռին մէջ: Այս առաւօտ, սիրելի եղբայրներս, դուք տուիք ինծի իրաւունքը՝ այս բոլորը պահանջելու Ձեզմէ եւ դեռ աւելին, որ բերէք ձեր լաւագոյնը Ս. Տեղեաց ծառայութեան, ինչպէս նաեւ այս Հաստատութեան՝ կրթական, վանական եւ վարչական մարզերուն: Վայ անոր որ կը թերանայ իր պարտականութիւններուն մէջ: Ես կը ստանձնեմ ձեզմէ այս պահուս ինծի յանձնուած այս նոր պաշտօնը՝ առանց փառասիրական նկատումներու, ու կը կրկնեմ իմ շնորհակալութիւններս Ձեզի բոլորիդ: Կ'ուզեմ մոռնալ անցեալը իր բոլոր տխրութիւններով, ու կը սիրեմ Ձեր մէջ ողջունել միայն հաւատարիմ եւ անձուէր Միաբանը որ ինքզինքը ի սպաս պիտի դնէ Աստուծոյ, Եկեղեցւոյ, այս Ս. Աթոռին եւ Ազգին: Ձեր բոլորիդ առջեւ կը բանամ կեանքի նոր ճեղք մը եւ կ'ուզեմ որ բոլորդ ալ արժանապէք այն միայն՝ որ պատիւ կը բերէ Ազգին իրենց կեանքը զոհաբերող այս Տանը կրօնաւորներուն: Կը մաղթեմ որ ՄԱՄԻԱԿԱՆԱՄԻ Սարգիշ հաստատուն եւ անասան պահէ Հայոց Ազգը եւ Հայաստանեայց Ա. Եկեղեցին, Սրբոց Յակոբեանց այս մնաստանը եւ Առաքելական Ս. Աթոռը, եւ զօրավիգ ու առաջնորդ ըլլալ ամենուս ի բարին եւ օգտակարն, եւ մեր Աթոռանուէր ջանքերը յաջողութեամբ պսակէ. Ամէն»:

Ապա երգուեցաւ միաբերան եւ սրահ բունդ «Սիոնի ողբիք զարթիք» շարականը, որուն ընթացին Մայր Տանարի բոլոր զանգակներ եւ կոչնակներ կը զարնէին աւետելով ամենուն, ընթերցուեց Նոր Պատարարին: Շարականի աւարտումին ժողովականներ բափօր կ'զգամ առաջնորդեցին Նորքնիսի Պատարար Եկեղեցի: Պատարարաւոր մտնէին առջեւ շուրջառ առաւ եւ «Որ ենն յուրեան» շարականով մուտք գործեց Մայր Տանարէն ներս, որ լուսադարձուած էր ռոմական օրերու պայծառութեամբ: Ս. Գլխադրի մասրան առջեւ կանգ առաւ քափօր եւ Նորքնիսի Պատարար խնկարեց Սրբավայրը: Թափօր անցաւ դաս, ուր Պատարար ժողովուրդին դարձած Բանի մը սրագրաւ եւ սպաւորիչ խօսքերով ծանց իր ընթերցումը, օրհնեց աւետիկ եւ իր շնորհակալութիւնը յայնցեց իր

անձին եուրջ եղած այս արտայայտութեանց համար:

Մազքաններն քրաւ եկեղեցւոյ պայծառութեան, ազգային բարգաւաճման եւ Ս. Արթուրի հաստատութեան համար: Ապա «Գաւազան ծաղկեալ» շարականի երգեցմամբ, եւ թափօրով կրկին Պատրիարքարան ելան ամենքը: Հոն՝ Պատրիարքարանի ներքին դրան առջեւ, Գեր. Տ. Ռուբին Արքեպս. Մանասեան՝ կիսաուղեց Նորքիսի Պատրիարքը եւ ողջագուրեց զայն: Յետոյ երկուր միասին առաջնորդուեցան Պատրիարքարանի Դանիինք, ուր Գեր. Տ. Ռուբին Սրբազան անկեղծ ել յուզիչ խօսքերով՝ յանուն Ս. Էջմիածնի՝ իր գոհունակութիւնը յայտնեց եղած ընտրութեանը համար եւ գնահատեց՝ ընտրուողի անձին նկատմամբ:

Գեր. Տ. Ռուբին Արքեպս. երեք ամիսներէ ի վեր Ս. Արթուրոյ հիւրն է: Իր ներկայութիւնը ճշմարիտ բարիք մը եղաւ, վասն զի այս պատուական եւ Հայ եկեղեցւոյ փառքին ու նուիրապետութեան նախանձախնդիր եկեղեցականը, մեր վաճառական Տխուր իրաւաւորութեանց նկատմամբ, ունեցաւ հայ եկեղեցականի վայել կեցուածքը, յօգուտ այս Արթուրի վարկին եւ նուիրապետութեան, եւ ի յարգանս Հանգուցեալ եւ Նորքնիք Պատրիարքներուն: Ռուբին Սրբազանը իր անկեղծ եւ անոյշ արտայայտութիւններէն յետոյ կրկին ողջագուրեց Նորքնիք Պատրիարքը: Յետոյ բոլոր Միաբան Վարդապետ եղբայրները մօտեցան եւ ողջագուրուեցան Պատրիարք Հօր հետ:

Պատուասիրութեամբ եւ պատուական Հօր կենաց արեւօտասուրբան մաղթանքներով վերջացաւ պատրիարքական ընտրութեան հետ աւարտակից այս յաւիտէ յիշատակելի ներքին հանգիստութիւնը:

Գեր. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ.ի Պատրիարք ընտրութեան առթիւ հասած են բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ եւ նամակներ, որոնց բոլորին մէջ եւս կ'արտայայտուի անվերապան գոհունակութիւն եւ մեծ ուրախութիւն կատարուած ընտրութեան համար: Սրբոց Յակոբեանց Առաքելական Ուխտը կը յայտնէ իր արագին շնորհակալութիւնը, իր Պետին՝ Նորքնիք Պատրիարքին նկատմամբ

ցոյց տուած այս ընդհանուր համակրանքին եւ եղած բարեմաղթութեանց համար:

Հարկադրուած ենք տեղի սղութեան եւ ժամանակի խնայողութեան պատճառով՝ տալ ցուցակը միայն՝ ցարդ ստացուած շնորհաւորական հեռագիրներու եւ նամակներու:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան Տեղակալ Ազգրնէք Ամեն. Տ. Գեղար Արքեպ. Քերթիշեանի ներառեցիր, տեսնալէմի Նորքնիք Պատրիարք Ամեն. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Խաչիկեանի:

«Սրբապետ ինչպէս իր կ'ողջունենք ընտրութիւնը Տեղապահ Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ.ի, յԱրթուր Պատրիարքութեան երեսնալէմի, եւ իրը Տեղապահ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան բարձրագոյն Գահուն, կը հաստատած զայն իբրեւ Պատրիարք ընտանալէմի Աթոռին»:

«Կ'աղօթենք որ Ստեղծիչ Տիեզերաց հեղու իր օրհնութիւնը անոր վրայ, շնորհելով ոյժ եւ կարողութիւն, կառավարելու համար Ս. Աթոռը օգտակարապէս եւ պատուաւորապէս, ի շահ Ազգին եւ Եկեղեցւոյն, միշտ աւժուր պահելով բարեկամական կապը որ գոյութիւն ունի Մայր Աթոռոյ եւ Երուսաղէմի միջեւ, յարախոսութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան»:

Կաթողիկոսութեան Տեղակալ
ԳԵՂԱՐ ԶԵՆՈՐԵՎԶԵԱՆ

ՇՆՈՐԶԱՆՈՐԱԿԱՆ ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

- Գեր. Տ. Խաչ Արքեպ. Աշապահան՝ Կաթ. Տեղապահ Տանն Գլխիկոյ:
- Գեր. Տ. Գեղարք Արքեպ. Աւանան՝ Պատրիարքական Տեղապահ Կ. Պոլսոյ:
- Գեր. Տ. Ներսէս Արքեպ. Մէլիքեանցեան՝ Առաջնորդ Ատրպայականի (Դաւրէժ):
- Գեր. Տ. Արտաւազդ Արքեպ. Սիւրմէնեան՝ Կաթ. Փոխաւորդ Լիբանանի:
- Գեր. Տ. Մամեդեք Եպս. Սիրունեան՝ Առաջ. Փոխաւորդ Եգիպտոսի (Դահիլէ):
- Ամեն. Տ. Կաթ. Պատրիարք Աղաւանեան (Պէյրուս):
- Գեր. Տ. Թըքքըր Ս. Եպիսկոպոս Ամբրիկեան՝ Եպիսկոպոսական Եկեղեցւոյ (Նիւ-Եօք):
- Գեր. Տ. Կարալոս Պրիման (Նիւ-Եօք):
- Գեր. Տ. Տիւրան Վրդ. Ներսէսեան՝ Առաջնորդ Ամբրիկայի (Նիւ-Եօք):
- Հոգ. Տ. Սիւն Վրդ. Մանուկեան՝ Հօգեւոր Հովիւ Պրովանէսի (Միաց. Նահանգ):
- Հոգ. Տ. Պատի Վրդ. Թումայեան (Ալեքսանդրիա):
- Գեր. Տ. Զարին Ծ. Վրդ. Փայապեան՝ Առաջ. Հաւելայի Թեմին (Հաւելայ):
- Վսեմ. Գաւառ Պէյ Կիւլպէնկեան (Լիւպտ):
- Վսեմ. Նուպար Կիւլպէնկեան (Լիւպտ):
- Վսեմ. Զանիկ Զարք (Դահիլէ):
- Վսեմ. Ուկան Պէյ Մարտիկեան (Լեւոն):
- Պատ. Խնամակալութիւն Լիւնտենի Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ, Յակոբեան (Լիւնտեն):

Երևանում

Հայ մշակութային Միության.
 Տիարք Պողոս, Երևանի, և Վրկաթուղի Զարեհան-
 ներ.
 Տիարք Վահան, Վրկաթուղի և Կարապետ Աղապետ-
 եաներ,
 Տիար Կարապետ Քաջախան.
 Տիար Խաչեր Եղեմեյան.
 Տիար Վարդան Քելիչյան.
 Տիար Անուշահան Սիրանյան.
 Տիար Անդրանիկ Փաղեղեան.
 Տիար Ժողէֆ Ալպինյան.
 Տիարք Բուրճե և Վուլֆ Սելվերշթայն.
 Տիար Մատթեոս Սապրոնյան.
 Գործը Հասարակ Պատ. Ընկերություն.

Յոսպան

Ս. Դիմադրի վարժարանի Ուսուցիչներ.
 Հ. Բ. Ը. Միսկինյան վարժարան.
 Հ. Օ. Բանձնախումբ.
 Հայկաչե Կրթարարք Միության.
 Տիար Խաչատուր Թաղեղեան.
 Տիար Գրգորյան. Թաղեղեան.
 Տիար Պ. Թաղեղեան.
 Տիար Յարության Երանյան.
 Տիար Արա Գալեղեան.
 Գրգորյան Ընդունիչ.
 Տիար Յարության Սուրբանյան.
 Տիարք Սարգիսյան Երանյան.
 Տիար Յովսէֆ Տէր վարդանյան.
 Տիար Միսրան Պրեզիդենտ.
 Տիար Լևոն Յովսէֆյան.
 Տիար Դանիել Մարգարյան.
 Տիար Կարպետ Քարանյան.
 Տիար Յովսէֆյան Կիլիկյան.
 Տիար Պողոս Աչանյան.
 Տիարք Լեւոնի Պրեզիդենտ Ընկերություն.
 Փաստարան Երանյան Լանյան.

Ուսման

Տիար Լևոն Պրեզիդենտ.
 Տիար Կարապետ Փաղապետ.
 Տիար Գրգոր Պրեզիդենտ.

Հայկաչե

Տեղական Խորհուրդ.
 Տիար Վահան Սուրբանյան.
 Տիար Տիգրան Թափալյան.
 Տիար Կարապետ Տատարյան.
 Տիար Գրգոր Ավարթեան.
 Տիար Մարգար Աստուր.
 Տիար Եղեմեյ Պրեզիդենտ.
 Տիար Պրեզիդենտ.
 Տիար Գառնար Աղապետյան.
 Տիար Ժողէֆ Ֆալե.

Ամսագիր

Տիար Սերգեյ Անթրոպով.
 Տիար Յովսէֆ Եղեմեյան.
 Տիար Գրգորյան Փաղապետ.
 Տիար Գրգոր Գեղեղեան.
 Տիար Տիգրան Պրեզիդենտ (Ջարջա).

Գրգորյան

Արեւիկա Պատ. Խմբագրություն.
 Տիար Մելիք Երանյան Սեյմյան.
 Տիար Եղեմեյ Փաղապետ.
 Տիար Լևոն Կոչանյան.
 Տիար Սամուել Թումանյան.
 Տիար Տրեյն Մարգարյան.
 Տիար Գեղարս Կրկունյան.
 Տիար Միսրան Ալթունյան.
 Օր. Նուարդ Անյանյան.

Աղեմեյան

Հոգ. Տ. Պատկ. Վրդ. Թումանյան, յանուն Աղեմ.
 Հայ Համայնքի.
 Արթ. Տ. Հայկաչե Գրգորյան Ուսուցիչ.
 Տիար Նշան Աղապետյան և Տիգրան Զապետ.

Պրեզիդենտ

Տիար Վահան Ուսուցիչ.
 Տիար Վահե Ալթունյան.
 Տիար Միսրան Քելիչյան.
 Տիարք Գաղապետ Երանյան.
 Տիար Յարության Գաղապետ.

Գրգորյան

Տիար Գեղար Գրգորյան և Ընտանիք.

Նիկոսիան

Արթ. Խորհ. Գրգորյան Կոչիկյան.
 Պատ. Գաղապետ և Վարդանյան Ժողովներ.

Պրեզիդենտ

Արթ. Տ. Գրգորյան Գրգորյան Տէր-Յարության.
 Արթ. Տ. Թաղեղեան Գրգորյան.
 Տէր և Տիգրան Հայկ և Զապետ Թաղեղեան.
 Տիար Խորայն Զոքեան.

Նոր - Զուգայան

Պատ. Կրտսեկան Խորհուրդ Իրան-Հնդկաստանի.
 Արթ. Տ. Կարապետ Մանուրյան.
 Բար. Եղեմեյ Մարգարյան Խորայնյան.
 Տիգ. Մարթա Մարգարյան.
 Տիգ. Հ. Խաչանյան և Զապետյան.
 Տիար Գեղար Եղեմեյ (Թեղեմեյ).

Կալիպայան

Արթ. Տէր Վարդան Աղա Գրգ. Վարդանյան.
 Արթ. Տէր Համարյան Աղա Գրգ. Վարդանյան.
 Տիարք Եղեմեյ Զապետյան Ս. Եղեմեյ.

Տիար Ալեքսի և Յորզանան.
Տիար Մկրտիչ Առաքելեան.

ՇՆՈՐՀԱՆՈՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Երաստիլեն՝

Անն. Ս. Պատրիարք Լատինաց.
Գեր. Ալլէրթո Կորի՝ Արևմտա Թրանսիկանան Մի-
աբանութեան.

Գեր. Ռախտըն Սլուարդ՝ Անկլիքան Եպիսկոպոս.
Արթ. Տ. Տընքըն Մաքկիլիլիթ՝ Երկցապետ Միսի-
սոյի եկեղեցւոյ.

Գեր. Արչիմանարիլ՝ Արտոնիստ՝ Ռուսաց եկեղեցւոյ
և յ Տեսուչ.

Հըրից Պատ. Բարսեւապետ՝ Խառնակ Հէրցոց.

Արթ. Տ. Բ. Սիմոն՝ Թրանսիկանաց Թարգման.

Արթ. Տէր Ա. Ի. Ա. Սըլտոն.

Վսեմ. Մը. Յոն Վալէթայի Ռախտըն Շո՝ Պաղես-
տինի Պետական Քարտուղար.

Մը. Բոպէրթ Նիւթըն՝ Երուսաղէմի Նահանգային
Կառավարիչ.

Մը. Քիթ Բոլ՝ Երուսաղէմի Նախկին Կառավարիչ.

Մը. Լ. Ս. Քլըքըրայլ՝ Պետ. Քարտուղար.

Մը. Բոպէրթ Սկոտ՝ » » » »

Պաղ. Պետ. Թանգարանի Տեսուչ.

Տիար Յ. Ն. Պլուսմ՝ Պետական Կրթական Վարիչ.

Համ. Տիկ. Մաքքինէն (Հանգ. Գեր. Մաքքինէն
եղս. Ի.)

Համ. Տիկ. Թէտերիք Վէտըր՝ Ամբիկեան Գա-
ղութեան.

Պատ. Վարչութիւն՝ Հայոց Բարեխորհական Միու-
թեան.

Տիար Յ. Գրիգորեան.

Տիար Պարգեւ Գէորգ Էլեան.

Տիար Լ. Քէնեան.

Տիարք Ռուբէն և Վալիք Զիլպըշթան.

Փաս. Ի. Երուշաղէմի.

Քապիտան Ա. Ն. Թոմաս.

Տիար Ռ. Գ. Պօրտզար.

Տէր և Տիկ. Ռալիբմ.

Տիար Ֆ. Ստիքըն.

Տիար Տըրմընզ Պրաուն.

Տիար Կ. Տէրմ.

Տիար Կ. Մակոն.

Տիար Արթիւր Գոթ.

Տիար Նորման Վիտլը.

Տիար Տ. Գաթլի.

Տիար Պ. Դարչ.

Տիար Պետրոս Բլենտէլ.

Բեքլենդեն՝

Արթ. Տէր Բովաննէն Քինչ. Սիմոնեան.

Տիար Յակոբ Նասարեան.

Հայկալեն՝

Պատ. Հոգաբարձութիւն Հայկալի Ազգային Վար-
ժարանի.

Պատ. Վարչութիւն Հ. Ե. Միութեան.

Տիար Նուպար Տէտեան.

Տիար Կարապետ Տատուրեան.

Տիար Յակոբ Գէորգեան.

Ամմանեն՝

Տիար Վահան Պատասխան.

Կ. Պոլսեն՝

Գեր. Տ. Զարմայր. Ծ. Վրդ. Կէղիւրեան.

Արթ. Կորիւն Քինչ. Շախնեան.

Գանդիլեն՝

Աղնուաշուք Տիկ. Աննա Պոթրոս Դալի.

Տիար Վահան Թէքէեան.

Տիկ. Ֆուլիկ Դուրեան.

Տիար Զգոն Գուշակեան.

Տիկ. Մաթիլդ Ս. Գալըքճեան.

Տիար Երուսէր Թաշճեան.

Օրդք. Ս. և Զ. Մանիսալեան.

Պատ. Վարչութիւն Հայ Լեզուական Միութեան.

Տիար Բիւզանդ Կէսկալէյիլիքեան.

Տիար Հմայեակ Ամիրեան.

Տիար Բովաննէն Տէր Մկրտիչեան.

Տիար Մարտիրոս Պալեան.

Տիար Գապիւր Զ. Ինսլը.

Տիար Մարտիրոս Սիւտանեան.

Տիար Մարտիրոս Փափաղեան.

Աթա - Ապապալեն՝

Տիար Ներսէս Դապիկեան.

Կալիպալեն՝

Արթ. Վիտակաւոր Քինչ. Ս. Նազարէթայ եկե-
ղեցւոյ.

Պատ. եկեղեցւոյ Ս. Նազարէթայ եկեղեցւոյ.
Պատ. Հայ Հասարակութիւն Պալկաթայի.

Պաղատեն՝

Տէր և Տիկին Ստէֆանա Տրուր.

Տիար Կարապետ Միլքոնեան.

Մաւալեն՝

Արթ. Տ. Մեսրոպ Քինչ. Օրլանեան և Պատ. Թա-
ղականութիւն.

Թենդալեն՝

Տէր և Տիկ. Սարգիս և Դիլոյ Օհանեան և Պա-
լականութեան.

Պէրլոքեն՝

Գեր. Տ. Բովաննէն Արքեպս. Նազլեան Տիողո-
սաւոր Տարսնի.

Տաքթ. Յ. Ա. Ենիքոնեան.

Արթ. Տէր Վարդան Քինչ. Վարդերեսեան.

Տիար Սիւսակ Վարժապետեան.

Տիար Գրիգոր Սիւտան.

Թրիպոլիեմ՝

Տօքթ. Մ. Արծրունի.

Դամասկոսէմ՝

Գեր. Տ. Եփրեմ Արքեպս. Տոմուռնի. Կաթ. Գոսանորդ Դամասկոսի Թեմին.

Դամիբլիեմ՝

Գեր. Խորեն Վրդ. Առաջ. Փոխանորդ ձեղիւրէի. Նիկոսիայէմ՝

Հոգ. Տ. Գրիգոր Վ. Պաշլուանի.

Աթ. Տ. Խորեն Աւագ Գանատայ Գուլիկան.

Պատ. Հոգաբարձութիւն Մեղիգոնեան կրթական Հաստատութեան.

Տիար Յ. Պէտէլեան.

Տօքթ. Ռ. Արմատունի և Տիար Յ. Պէտէլեան.

Պատ. Գործ. Վարչ. Կիպրոսի Հայաստանի Բարեկամներու Միութեան.

Տիար Մովսէս Սուլեյմանեան.

Տիար Յ. Թօփեան.

Տիար Նուպար Մազուտեան.

Տիար Ո. Մ. Բարիկեան.

Տիար Օննիկ Մահտեսեան.

ՇՆՈՐԱՍԻՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ռւր. 20 Հոկտ. — Երուսաղէմի Վսեմ. Կառավարութիւն՝ Մր. Բուպէթի Նիւթըն և Իր Քարտուղարը Մր. Մանուէրաւ:

Ազգ. և Հայրենակցական Միութեանց Վարչութիւններ և Ազգայիններ. — Թէհրանցի Տիար Սրսակ Նազարէթեան:

Բշ. 23 Հոկտ. — Զէյթունի Հայրենակցական Միութեան Վարչութիւն. — Անզլ. Գեր. Եպիսկոպոսը. — Սկովտիոյ Եկեղեցւոյ Երէցները:

Գշ. 24 Հոկտ. — Երուսաղէմի Ֆրանսական Հիւանդանոց. — Պետական Քարտուղար Վսեմ. Բուհի Պէյ Ապուլը Հատի. — Ասորոց Փոխանորդը Իր ուղեկից Վարդապետներով. — Անզլիացի երէցներ և Երուսաղէմի Կ. Մ. Ս. Ա. ի Վարիչ Մր. Միլլըր. — Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի Հոգ. Տեսուչը Ռուսոյցական կազմով:

Դշ. 25 Հոկտ. — Երուսաղէմի Յունաց Ընդհանուր Հիւանդանոց. — Հոգ. Տ. Արծրունի Վրդ. Հատիկեանի առաջնորդութեամբ՝ Յոպպէի Ս. Գլխաղբի Վրժ. Պատ. Հոգաբարձութիւնը, Հ. Օ. Յանձնախումբը, Հ. Բ. Ը. Մ. Վարչութիւնը և Ռ. Ա. Կոստ. Վարչութիւնը. — Ս. Հրեշտակապետաց Մայրապետները Իրենց Տեսչի առաջնորդութեամբ. — Անզլիացի երէցներ:

Ռւր. 27 Հոկտ. — Ղպտոց Տեսուչը և Իր հետեւորդները:

Եր. 28 Հոկտ. — Խալամ Գեր. Ժողովի անդամները Վսեմ. Ապուլը Հատի Պէյ և Շէյխ Իսաուֆ. — Ս. Թարգմանչաց Երջանաւորտից Միութիւնը. — Թէհրանցի Տիար Մատթիա Մատթիայեան. — Բեթլեհէմի Տեսչի առաջնորդութեամբ Մուխթարներ և Հայ Ժողովուրդի Ներկայացուցիչները:

Եր. 2 Նոյեմ. — Պատ Վարչութիւն Երուսաղէմացի Հայոց Բարեգործական Միութեան:

Եշ 3. Նոյեմ. — Տոմիդիկեան Վահրի Վարդապետներ Իրենց Տեսչի կողմէ:

ԿՐԾՆԱԿԱՆ

Գ

«Երանի որ քաղցեալ և ծարաւ իջեմ արդարեօքս, զի նոքա յազնային»:

Կանխող երեք «Երանիներ»ը ապայտմէ կը թուին, զէթ իրենց արտաքին ձեւին մէջ, որոնք թէեւ կեանքի ազնուացման եւ վերակերտման ամենախոր թելադրանքներէ կուզան, բայց չունին այն շարունակ եւ կարողանալի իղծը՝ որ բոլոր ժամանակներու մարդկերուն է: Չորորդ այս երանին, մատուցուած կեանքի ամենէն անհրաժեշտ, քաղցի եւ ծարաւի, պատկերներու ներքեւ, մեր օրերու մեծագոյն կիրքն է, հեւքոտ ու բարախուն:

Արդարութիւնը անձանօթ յղացք մը չէր անշուշտ միշտվարին եւ ժամանակին՝ որուն կը պատկանէր Լեւոն Մեծ Քարոզիչը: Արդար տիտղոս կրող մեծ գերադաստաններ կային Իսրայէլի մէջ եւ կը պարծենային այդ անունով: Թէեւ շատ քիչերու վրայ միայն կ'արդարանար ան, իբրեւ արտայայտիչը արդար մարդու նկարագրին եւ արժանիքին: Տոմային աւանդութիւններ, արգելքներ, անելի յառաջացած ընկերութիւններու մէջ, օրէնք՝ որ թանձրացեալ ձեւն է արդարութեան, բաւական չէին, եւ Լեւոն Քարոզիչը վա՛յ կարդաց բոլոր աւնոնց՝ որոնք օրէնքին արդարութիւնը ըստ ձեւին յարգած ըլլալու համար կը ստնքալին:

Դարերով Իսրայէլի մարդարէներ արդարութիւն պահանջած էին մարդոցմէ ու երկնքէն իրենց ճնշուած եւ գերի ժողովուրդին համար. եւ դարերով ինկած եւ փոքր ազգերու կանչն է եղած այն կտոր մը արդարութիւնը, զայն խորհրդանշող կղիւղը իրենց ձեռքին մէջ բռնող հզօրներուն:

Արդարութիւնը աղն է կեանքին, եւ հիմնարար ընկերութեան: Իբրեւ արտայայտութիւն պարտքի եւ իրաւունքի սկզբունքին,՝ անհրաժեշտ է որ կ'իրարկուի թէ ուրիշներու և թէ մանաւանդ անծին նկատմամբ: Աստուծոյ թագաւորութեան տեւականութեան եւ արդիւնաւորութեան